

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 76/21
Luxemburg, den 12 maj 2021

Dom i mål C-505/19
WS/Bundesrepublik Deutschland

Principen om förbud mot kumulering av straffrättsliga förfaranden kan utgöra hinder för att, inom Schengenområdet och Europeiska unionen, anhålla en person som avses med en Interpol-registrering

Detta är fallet när de behöriga myndigheterna har kännedom om ett lagakraftätagande rättsligt avgörande, som meddelats i en stat som är part i Schengenavtalet eller i en medlemsstat, i vilket det fastställs att denna princip är tillämplig

År 2012 offentliggjorde Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol), på begäran av Förenta staterna och på grundval av en arresteringsorder som utfärdats av de behöriga myndigheterna i detta land, ett rött meddelande avseende WS, en tysk medborgare, inför hans eventuella utlämning. Om en person som avses med ett sådant meddelande har lokaliserats i en av Interpols medlemsstater, ska denna stat i princip tillfälligt omhänderta den eftersökta personen eller övervaka eller begränsa hans eller hennes rörelsefrihet.

Enligt den hänskjutande domstolen hade en utredning mot WS avseende samma gärningar som de som detta röda meddelande grundades på emellertid inletts i Tyskland redan innan meddelandet offentliggjordes. Det förfarandet avslutades genom ett lagakraftätagande beslut år 2010 efter det att WS hade betalat ett visst penningbelopp, i enlighet med ett särskilt förfarande för uppgörelse som tillämpas enligt tysk straffrätt. Därefter informerade Bundeskriminalamt (den federala kriminalpolisen, Tyskland) Interpol om att den ansåg att principen *ne bis in idem*, på grund av detta tidigare förfarande, var tillämplig i förevarande fall. Denna princip, som stadgas såväl i artikel 54 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet¹ som i artikel 50 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), innebär bland annat förbud mot att en person beträffande vilken fråga om ansvar redan har prövats genom lagakraftätagande dom åtalas på nytt för samma brott.

År 2017 väckte WS talan vid Verwaltungsgericht Wiesbaden (Förvaltningsdomstolen i Wiesbaden, Tyskland) mot Tyskland. WS yrkade att denna medlemsstat skulle föreläggas att vidta nödvändiga åtgärder för att utverka att det röda meddelandet drogs tillbaka. WS har i detta avseende gjort gällande, förutom att principen *ne bis in idem* har åsidosatts, att hans rätt till fri rörlighet, som garanteras i artikel 21 FEUF, har åsidosatts, eftersom han inte kan bege sig till en stat som är part i Schengenavtalet eller till en medlemsstat utan att riskera att gripas. Han anser även att behandlingen av hans personuppgifter, som finns i det röda meddelandet, på grund av dessa åsidosättanden strider mot direktiv 2016/680 om skydd av personuppgifter på det straffrättsliga området.²

Det är mot denna bakgrund som Verwaltungsgericht Wiesbaden beslutade att ställa frågor till EU-domstolen om tillämpningen av principen *ne bis in idem*, närmare bestämt möjligheten att tillfälligt

¹ Konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, som undertecknades i Schengen (Luxemburg) den 19 juni 1990 och trädde i kraft den 26 mars 1995 (EGT L 239, 2000, s. 19) (nedan kallad tillämpningskonventionen).

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 2016, s. 89).

omhänderta en person som avses med ett rött meddelande i en sådan situation som den nu aktuella. För det fall denna princip är tillämplig önskar den hänskjutande domstolen dessutom få klarhet i vilka konsekvenser det får för medlemsstaternas behandling av personuppgifter som ingår i ett sådant meddelande.

Domstolen (stora avdelningen) slår i sin dom fast att artikel 54 i tillämpningskonventionen och artikel 21.1 FEUF, jämförda med artikel 50 i stadgan, ska tolkas på så sätt att de inte utgör hinder för att myndigheterna i en stat som är part i Schengenavtalet eller myndigheterna i en medlemsstat tillfälligt omhändertar en person som avses med ett rött meddelande som offentliggjorts av Interpol på begäran av en tredjestat, såvida det inte i ett lagakraftätagande rättsligt avgörande som meddelats i en stat som är part i detta avtal eller i en medlemsstat har fastställts att fråga om ansvar för denna person redan har prövats genom lagakraftätagande dom av en stat som är part i nämnda avtal eller av en medlemsstat för samma gärning som den som det röda meddelandet grundas på. Domstolen slår även fast att bestämmelserna i direktiv 2016/680, jämförda med artikel 54 i tillämpningskonventionen och artikel 50 i stadgan, ska tolkas på så sätt att de inte utgör hinder för behandling av personuppgifter som finns i ett rött meddelande som utfärdats av Interpol, så länge det inte har fastställts, genom ett sådant rättsligt avgörande, att principen *ne bis in idem* är tillämplig med avseende på den gärning som detta meddelande grundas på. Detta förutsätter att en sådan behandling uppfyller de villkor som föreskrivs i detta direktiv.

Domstolens bedömning

Domstolen erinrar inledningsvis om att principen *ne bis in idem* kan tillämpas i en situation som den nu aktuella, det vill säga i ett sammanhang där det har meddelats ett lagakraftätagande beslut genom vilket ett straffrättsligt förfarande avslutas under förutsättning att den berörda personen uppfyller vissa villkor, bland annat att ett visst penningbelopp som fastställts av åklagarmyndigheten betalas.

Efter detta klargörande finner domstolen, för det första, att artikel 54 i tillämpningskonventionen, artikel 50 i stadgan och artikel 21.1 FEUF inte utgör hinder för att en person som avses med ett rött meddelande från Interpol tillfälligt omhändertas, så länge det inte har fastställts att fråga om ansvar för denna person har prövats genom lagakraftätagande dom av en stat som är part i Schengenavtalet eller av en medlemsstat för samma gärning som den som det röda meddelandet grundas på och att principen *ne bis in idem* följaktligen är tillämplig.

Domstolen påpekar härvidlag att när tillämpligheten av principen *ne bis in idem* fortfarande är osäker kan ett tillfälligt omhändertagande utgöra ett nödvändigt steg för att genomföra de kontroller som krävs och samtidigt förhindra att den berörda personen avviker. Denna åtgärd motiveras då av det legitima målet att förhindra att denna person undgår straff. I den mån det i ett lagakraftätagande rättsligt avgörande har fastställts att principen *ne bis in idem* är tillämplig, är det däremot så, att både det ömsesidiga förtroende mellan de stater som är parter i Schengenavtalet och rätten till fri rörlighet utgör hinder för ett sådant tillfälligt omhändertagande eller för att ett sådant omhändertagande består. Domstolen preciserar att det ankommer på de stater som är parter i Schengenavtalet och medlemsstaterna att garantera att det finns rättsmedel som gör det möjligt för berörda personer att utverka ett sådant avgörande. Domstolen påpekar även att om ett tillfälligt omhändertagande strider mot unionsrätten, på grund av att principen *ne bis in idem* är tillämplig, underlåter en av Interpols medlemsstater inte att uppfylla de skyldigheter som den har i egenskap av medlem i denna organisation genom att avstå från att göra ett sådant omhändertagande.

Domstolen anger, för det andra, såvitt avser personuppgifter i ett rött meddelande från Interpol, att varje åtgärd som tillämpas på dessa uppgifter, såsom att de införs i en medlemsstats dataregister, utgör en "behandling" som omfattas av direktiv 2016/680.³ Domstolen anser vidare dels att man med denna behandling eftersträvar ett berättigat ändamål, dels att behandlingen inte kan anses olaglig av det enda skälet att principen *ne bis in idem* skulle kunna vara tillämplig med avseende

³ Se artikel 2.1 och artikel 3.2 i direktiv 2016/680.

på den gärning som det röda meddelandet grundas på.⁴ En sådan behandling, som medlemsstaternas myndigheter utför, kan för övrigt visa sig vara nödvändig för att kontrollera om nämnda princip är tillämplig.

Under dessa omständigheter finner domstolen, likaledes, att direktiv 2016/680, jämfört med artikel 54 i tillämpningskonventionen och artikel 50 i stadgan, inte utgör hinder för behandling av personuppgifter som finns i ett rött meddelande, så länge det inte har fastställts genom ett lagakraftvägande rättsligt avgörande att principen *ne bis in idem* är tillämplig i det aktuella fallet. En sådan behandling ska emellertid uppfylla de villkor som föreskrivs i detta direktiv. Ur detta perspektiv ska behandlingen bland annat vara nödvändig för att utföra en uppgift som utförs av en behörig nationell myndighet i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder.⁵

Om principen *ne bis in idem* är tillämplig är det däremot inte längre nödvändigt att införa personuppgifter som finns i ett rött meddelande från Interpol i medlemsstaternas dataregister, eftersom den aktuella personen inte längre kan bli föremål för ett straffrättsligt förfarande för den gärning som omfattas av nämnda meddelande och, därmed, inte längre kan gripas för samma gärning. Av detta följer att den registrerade måste kunna begära att hans eller hennes uppgifter raderas. Om registreringen av dessa uppgifter upprätthålls ska den emellertid åtföljas av en upplysning om att den aktuella personen inte längre kan åtalas i en medlemsstat eller i en avtalsslutande stat för samma gärning på grund av principen *ne bis in idem*.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

⁴ Se artikel 4.1 b och artikel 8.1 i direktiv 2016/680.

⁵ Se artikel 1.1 och artikel 8.1 i direktiv 2016/680.